

NIT, 23. 12. 2020

PONAVLJAMO IN UTRJUJEMO – 2. del

Prehranjevalni spleti U/30

- 1. Kaj pomeni prehranjevalni splet? Prehranjevalni splet pomeni, da se preplete več prehranjevalnih verig.**
- 2. Kaj se zgodi, če ena vrsta izgine iz naravnega okolja? Če en organizem iz verige izgine, se ta poruši.**
- 3. Katera vrsta lažje preživi v naravnem okolju, tista, ki se hrani s pestro, raznoliko hrano, ali tista, ki se hrani z eno vrsto hrane? Razloži, zakaj. Lažje preživijo bitja, ki se različno prehranjujejo. Prej poginejo tisti, ki se hranijo z eno ali nekaj vrstami.**
- 4. Kakšne živali so lenivci? Lenivci niso preveč dejavna bitja. Premikajo se neverjetno počasi in večino dneva spiyo. Energijo dobi iz zaužite hrane. Lenivci jedo samo liste rastlin.**
- 5. Poišči čim več razlik med gepardom in lenivcem. Za življenje potrebujeta različne količine energije. Lenivci jedo samo liste rastlin, čeprav listi vsebujejo ogljikove hidrate iz njih ne morejo pridobiti zelo veliko energije. Zato lenivci niso zelo hitri. Gepardi pa jedo meso. Meso vsebuje ogljikove hidrate, maščobe in beljakovine in daje veliko energije, zato gepardi lahko tečejo zelo hitro.**
- 6. Kako živali shranjujejo energijo? Vse živali – gepardi, lenivci in tudi ljudje, energijo shranjujejo kot ogljikove hidrate in maščobo. Shranjena energija je oblika kemične energije, ki se še ni porabila. Kemična energija = shranjena energija.**
- 7. Katera vrsta sladkorja nam daje energijo za gibanje? Med telovadbo telo shranjeno energijo pretvori v enostavne sladkorje, npr. glukozo. Mišice nato shranjeno energijo pretvorijo v gibanje. Glukoza daje energijo, da tečemo, skačemo, se igramo.**
- 8. Kaj nudijo alge ribam? Ribam alge nudijo zatočišče za vzgojo mladic in skrivališče pred plenilci.**
 - 9. S čim se hranijo morski ježki? Morski ježki se prehranjujejo z algami in vsako leto uničijo ogromno količino morskih alg.**
 - 10. Kdo se prehranjuje z morskimi ježki? Z morskimi ježki se prehranjujejo morske vidre.**
 - 11. S čim se prehranjujejo morske vidre? Morske vidre so vsejedi. To pomeni, da jedo živali in rastline. Morska vidra je del**

zapletenega prehranjevalnega spleta, ki vključuje številne vrste morskih organizmov.

12. Kakšno nalogo ima ključna vrsta? Če vidra ne bi jedla morskih ježkov in jih na ta način omejevala, bi ježki pojedli vse alge. Brez alg, morsko življenje, ki je odvisno od rastlin, ne bi preživel in brez teh majhnih morskih živali, večji plenilci ne bi imeli kaj jesti. Ker je toliko vrst odvisnih od morske vidre, ta igra ključno vlogo pri ohranjanju njihovega življenjskega okolja. Zato ji pravimo ključna vrsta.

Ravnesje v naravi U/31

- 1. Kaj je naravno ravnesje? Vsa živa bitja so odvisna druga od druge. Med predstavniki v istem okolju se oblikujejo uravnotežena razmerja, ki z okoljem ustvarjajo naravno ravnesje.**
- 2. Kako rušimo naravno ravnesje? Z onesnaževanjem tal, zraka, vode, z iztrebljanjem živih bitij, z naseljevanjem tujerodnih organizmov...**
- 3. Vsa živa bitja so odvisna od dejavnikov okolja in se nanje prilagajajo. Kako se to kaže? Ta prilagojenost se kaže v načinu življenja in v zgradbi telesa.**

Človek posega v naravo U/32

- 1. Kdaj se je začela ledena doba? Ko se je podnebje ohladilo, je del planeta prekril led in začela se je ledena doba.**
- 2. Kako se je podnebje Zemlje spreminjalo skozi zgodovino? Z analizo ledu so znanstveniki ugotovili, da se je podnebje Zemlje v preteklosti večkrat naravno otoplilo in ohladilo. Ko se je podnebje ohladilo, je del planeta prekril led in začela se je ledena doba. Ta led se je stalil, ko se je planet zopet ogrel. Vendar se je podnebje vedno spreminjalo počasi, skozi tisoče let.**
- 3. Kaj pa danes? Podnebje Zemlje se spet spreminja. Ogreva se. Vendar se tokrat ta sprememba odvija hitro. Zemlja se ogreva hitreje kot se je kdaj koli prej v zgodovini, to spremembo imenujemo globalno segrevanje.**
- 4. Kaj pomeni globalno segrevanje? Globalno segrevanje je eden od najresnejših problemov s katerim se sooča moderna družba, vendar lahko z zmanjšanjem izpustov ogljikovega dioksida preprečimo nadaljnje dvigavanje temperatur.**

5. Kaj povzroča dvig temperature? **Dvig temperature povzročajo predvsem vse večje količine ogljikovega dioksida v ozračju.**
6. Kje nastaja ogljikov dioksid? **Ogljikov dioksid nastaja med gorenjem fosilnih goriv, predvsem v elektrarnah in avtomobilih.**
7. Kaj povzročijo molekule ogljikovega dioksida? **Molekule ogljikovega dioksida zadržujejo toploto, ki tako ostane ujeta v ozračju.**
8. Kaj imenujemo učinek tople grede? **Pojavu zadrževanja toplote v ozračju, ki ga povzročajo plini, imenujemo učinek tople grede.**
9. Kako vpliva na okolje segrevanje Zemlje? **Velike površine polarnega ledu se talijo in gladine morja naraščajo.**
10. Kaj lahko povzroči globalno segrevanje? **Globalno segrevanje lahko povzroči množično izumrtje vrst, ki se ne morejo dovolj hitro prilagoditi novim podnebnim razmeram.**
11. Kako lahko preprečimo dviganje temperature? **Z zmanjšanjem izpustov ogljikovega dioksida preprečimo nadaljnje dviganje temperatur.**
12. Kaj imenujemo krčenje gozdov? **Podiranje velikega števila dreves v gozdu imenujemo krčenje gozdov.**
13. Kaj povzroči krčenje gozdov? **Krčenje gozdov številnih živalim uničuje življenjski prostor. Zato številnim vrstam grozi, da bodo popolnoma izginile.**
14. Kaj imenujemo izumrtje? **Izumrtje imenujemo izginotje vrste.**
15. Kaj povzroča onesnaženost voda? **Onesnaženost voda povzročajo odpadki.**
16. Kakšne so posledice naraščanja števila ljudi na svetu? **Pomanjkanje vode, več hrane, obdelovalne površine za pridelavo poljščin se širijo, živali, ki se pasejo, lahko uničijo**

rastje, gnojila, ki se iztekajo v reke in morja, pa lahko povzročajo pogin rib in poškodujejo koralne grebene.

17. Kako lahko zavarujemo življenjski prostor? **Posamezna območja lahko pogoizujemo in ustvarjamo rezervate na kopnem in v morju ter tako zavarujemo življenjski prostor.**